

ME

LØFTER

I LAG

RÅDMANNEN SITT FORSLAG TIL
ØKONOMIPLAN
2019-2022

ME LØFTER I LAG

Saman i skiftande tider

Me løfter i lag

2019 – 2022: **SAMAN I SKIFTANDE TIDER**
- samarbeid for å møte endringar og nye behov

2018 – 2021: **RIGGER FOR NYE TIDER**
- effektivisering, nye behov, sambruk, endringar

2017 – 2020: **STØ KURS, REDUSERT FART**
- effektivisering for framtiden, - kvalitet og kompetanse

2016 – 2019: **STØ KURS FRAMOVER**
- gjennomføring og ferdigstilling, flyktningar og auka arbeidsledighet

2015 – 2018: **ME RIGGER FOR VEKST**
- skule, barnehage, helse, bolig og næringsområder, - organisasjons- og kompetanseutvikling

Saman i skiftande tider

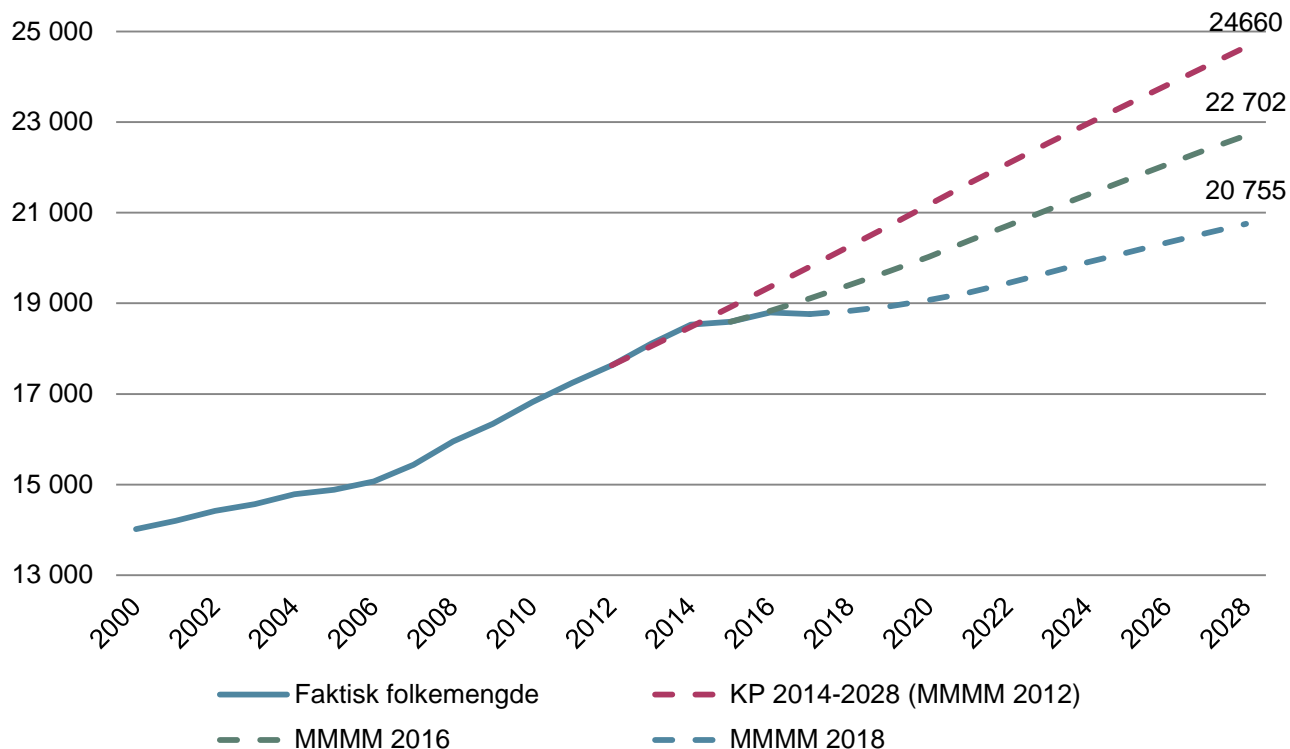
- Stramme økonomiske rammer
 - Usikker folkevekst – og fleire eldre
 - Strengare krav og normar i skule og barnehage
 - Auke i sosialhjelp
 - Meir skiftande ver – tørke og nedbørsrekord
- men
- Låg arbeidsløyse, betre tider lengre nord
 - Stor vilje til endring og effektivisering i organisasjonen

RÅDMANNEN SITT FORSLAG TIL
ØKONOMIPLAN
2019-2022

Folkeveksten blir lågare

Gjennomsnittleg
årleg vekst er
0,7% i perioden
2017 til 2022

Størst reduksjon
folketall i dei små

Auke i ungdom

Stor auke i eldre

Vi må stå saman i skiftande tider!

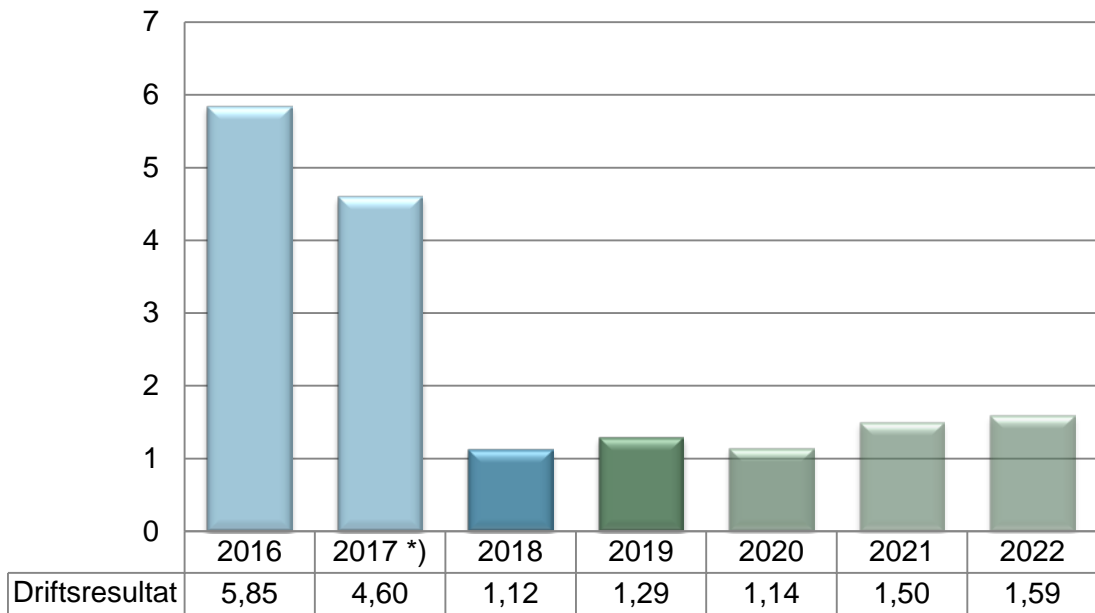
- Framtidsløftet: fortsatt fokus på effektivisering
- Se moglegheiter ved hjelp av digitalisering
- Drive forskning innan psykisk utviklingshemming
- «Fullt trøkk» på motivasjon i Hå-skulen
- Meir bruk av velferdsteknologi
- Satse på god sentrumsutvikling og vekst i heile kommunen - auka attraktivitet og aktivitet

Korleis sparer vi 35 mill. kroner på drift?

Tenesteområde	Netto spart	Korleis?
Helse og sosial	25 mill. kroner	Innsparing innan pleie og omsorg (blant anna ingen auke i sjukeheimsplassar), salg av plassar innan psykisk helse til nabokommunar, redusere med 1 rådgjevarstilling, leiarar tar større ansvar gir 1 leiar mindre, auka inntekt legane, meir vertskommunetilskott og overføring pga PU, men auka utgifter til livsopphald. Tar 2 mill. kr. frå flyktningefond.
Opplæring og kultur	7 mill. kroner	Auka overføringar & refusjonar, redusert kontantstøtte, ingen auke i lærarstillingar i 2019, ny ressurstilodelingsmodell skule, men auka barnehageutgifter.
Teknisk og næring	0	Auka utgifter/pålegg er dekt inn ved auka gebyr og bruk av fond.
Sentral-administrasjonen	2,5 mill. kroner	Administrasjon: Reduksjon i stillingar, annonsering, kursutgifter, leiarutvikling, lågare finanskostnadar.
Eigedomsavdeling	0,5 mill. kroner	Spare straumutgifter.

Netto driftsresultat i % av driftsinntekter

Målet for «netto driftsresultat» er 1,5% av driftsinntektene.

Vi når målet i 2021 dersom vi klarer innsparingane som er lagt inn i planen.

*) Utan ekstraordinær nedbetaling av gjeld

Sentrumsutvikling

Sentrumsplan på Nærbø:

- Kommunedelplan for Nærbø sentrum: Haust 2018
- Reguleringsplan for 1C + OT1: 2019 – 2020
- Arkitekt og planarbeid: 2019 – 2021
- Saneringsarbeid under bakken: 2019 – 2021
- Prosjektering sambrukshuset: 2021 – 2022
- Bygging sambrukshuset: 2022 – 2025

Sentrumsplan på Varhaug:

- Planprogram vedtatt desember 2017
- Utgreiingsarbeid og innbyggerinvolvering pågår
- Kommunedelplan for Varhaug sentrum: Haust 2020

OT1

1C

Aktuelle nye byggeprosjekt

Påbygg Varhaug skule 2019 - 2020

Avlastningsbustad for barn og ungdom på Nærbø 2019 - 2021

Ny barnehage på Brusand 2020-2022

Systematisk eideomsforvaltning:

Nybygging, rehabilitering og vedlikehald til barnehage, skule og helse

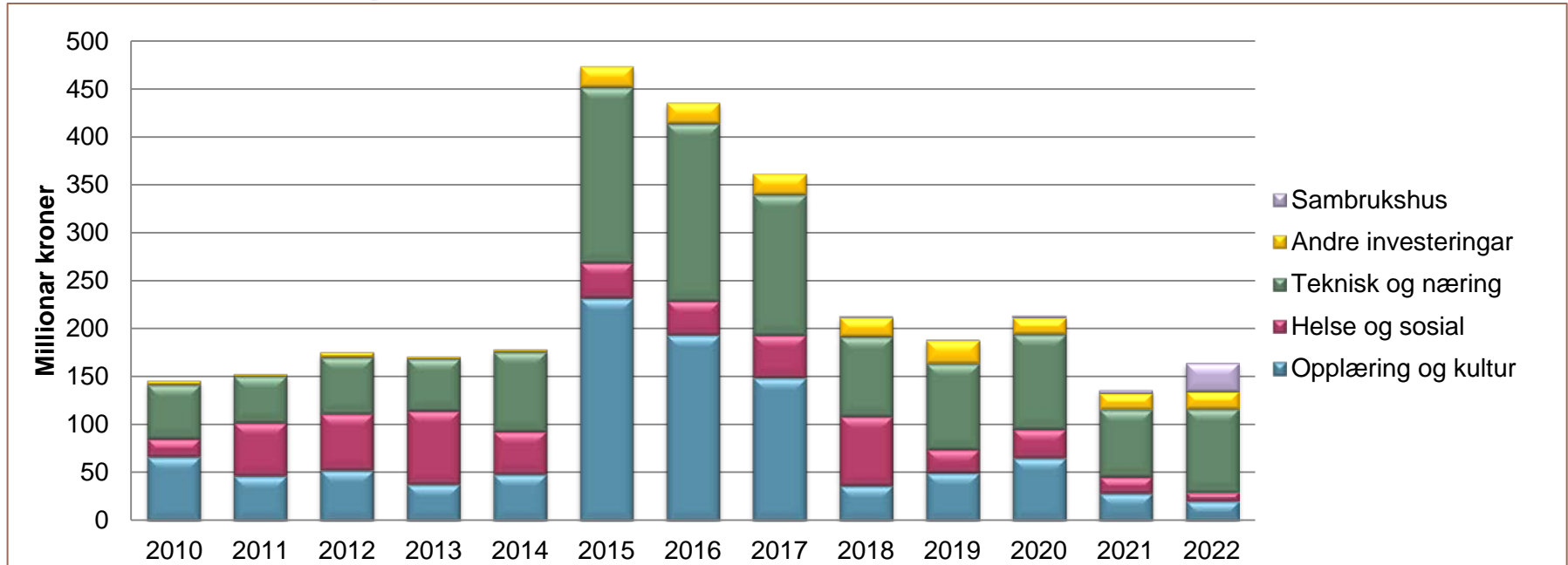

Flomsikring

- Våren 2018 fikk vi tilsagn fra NVE på 20 mill. til tiltak i Rundvegen / bedre kapasitet for Vollbekken.
- Kommunestyret vedtok i sak 053/18 oppstart av etappe 1.
- Det er søkt om ytterligere 20 mill. i bidrag til fullføring av flomtiltakene (etappe 2 og 3).
- Rådmannen foreslår å sette av totalt 62 mill.

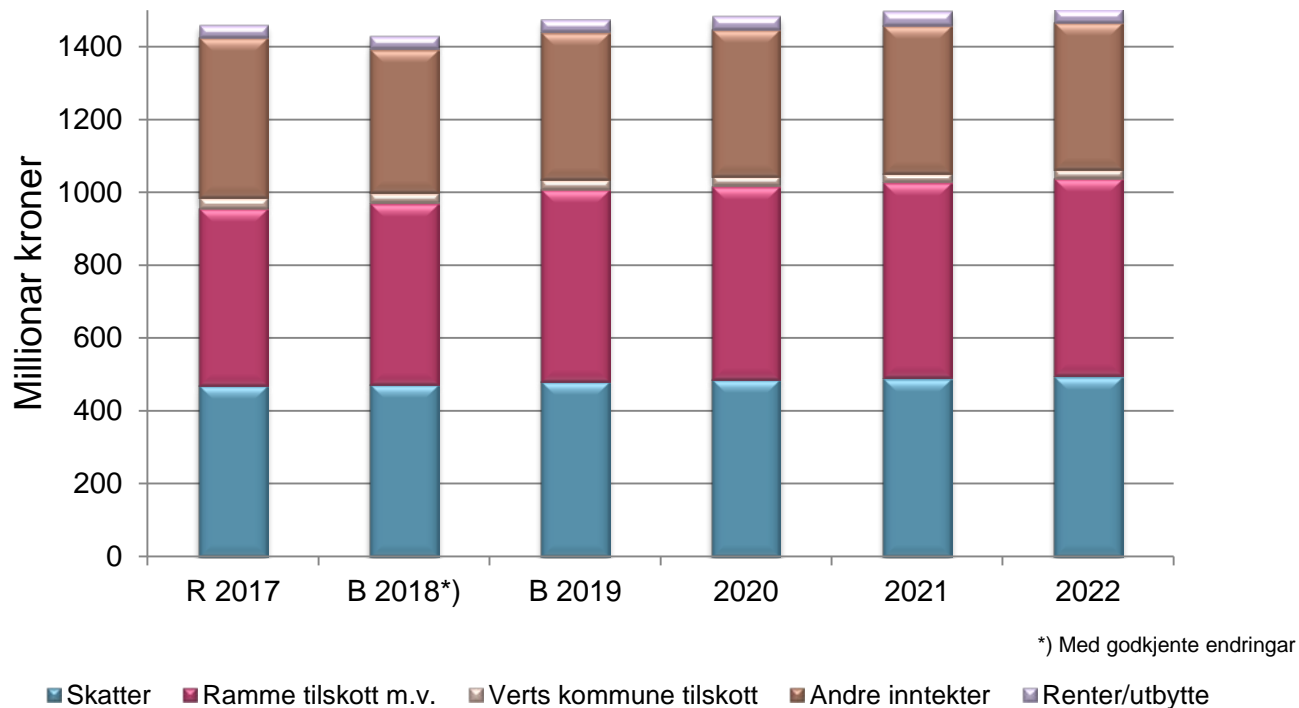
Investering – same nivå som i førre plan

Samla investeringar i planperioden er 705 millionar kroner

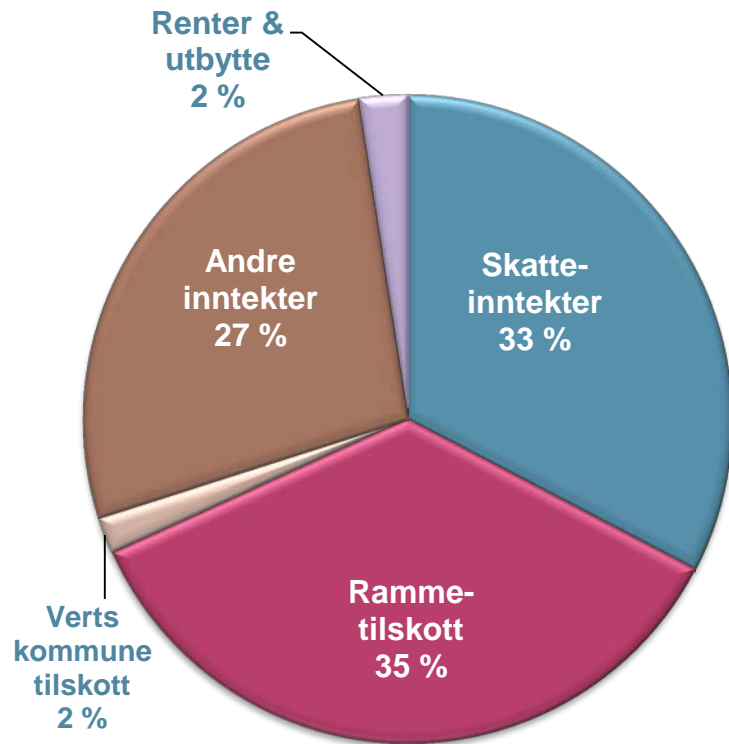

Inntektsutvikling

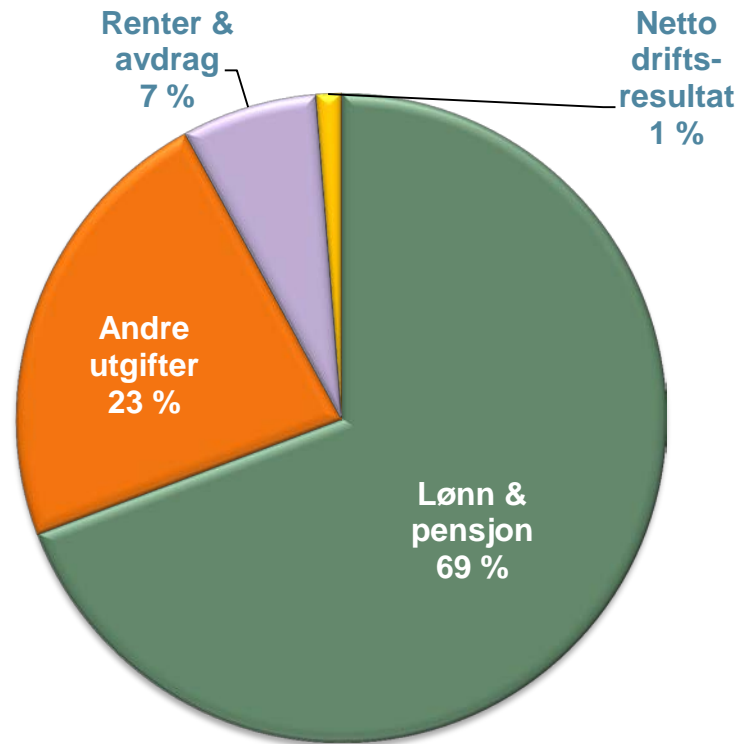

- ✓ Auke i skatt og rammetilskott frå 2018 til 2019 er 3,9%. Løns- og prisveksten er 2,8%.
- ✓ Antar 1% realvekst i skatt og rammetilskott.
- ✓ Vertskommune-tilskottet blir redusert seinare enn antatt
- ✓ Stor utryggleik om andre inntekter

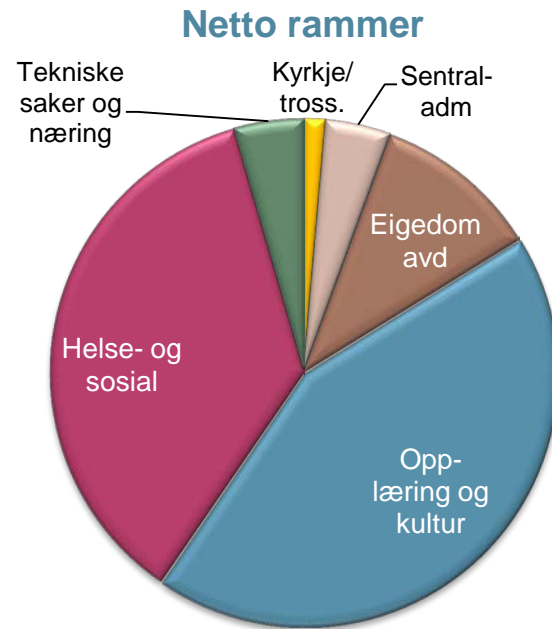
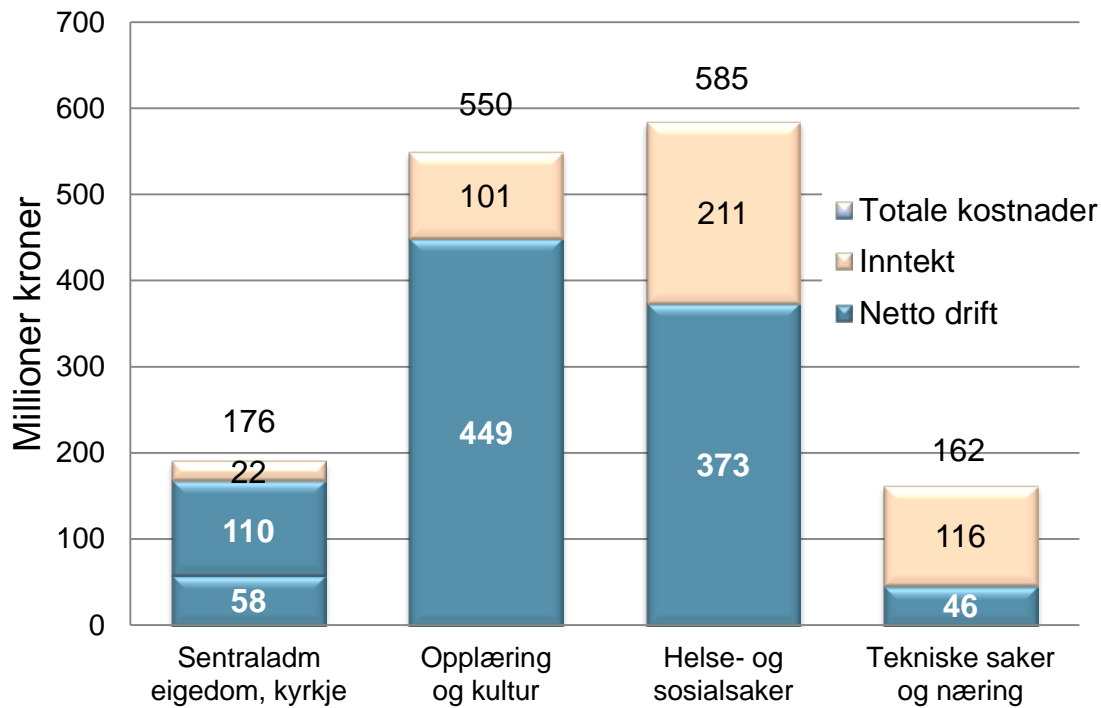
Inntekter

Utgifter

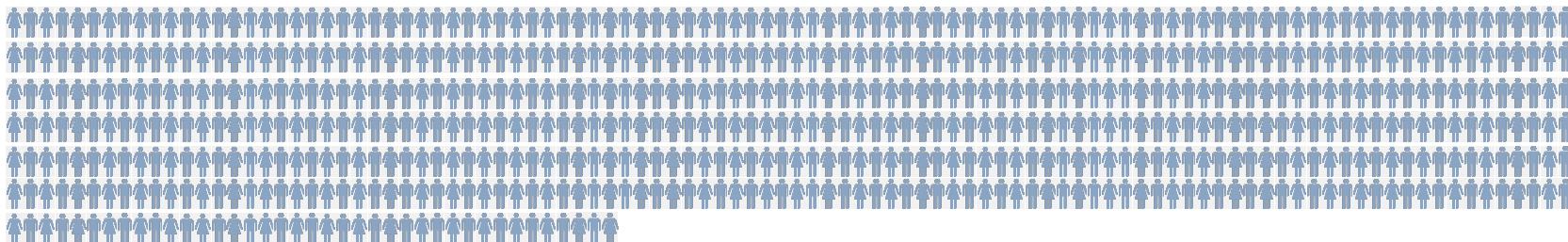

Utgifter, inntekter og driftsrammer

Sum: 1 036 mill kroner

Vi utfører 1.331 årsverk fordelt på tenesteområda

Dei største investeringsprosjekta i planperioden

<u>Opplæring og kultur</u>		
Prosjekt	Totalkost	Ferdig
Brusand barnehage	44 mill kr	2022
Varhaug skule	90 mill kr	2020
Rehabilitering/uteområde	7,5 mill kr/år	
Kultur	4,5 mill i perioden	

<u>Helse og sosial</u>		
Prosjekt	Totalkost	Ferdig
Heimtun	5,5 mill kr	2019
Avlastningsbustad	29 mill kr	2021
Hybelhus	10 mill kr	2020
Rehabilitering	4 mill kr/år	

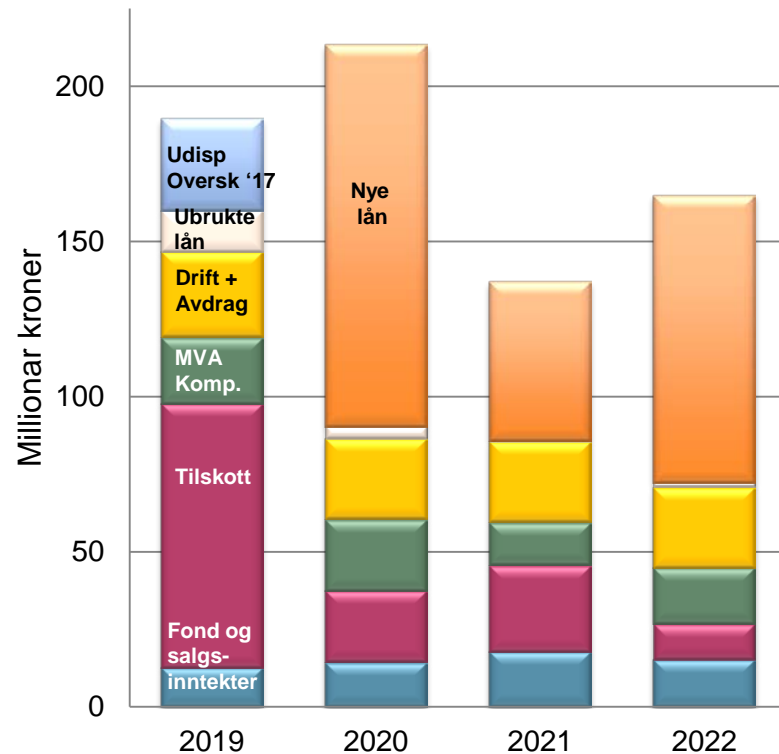
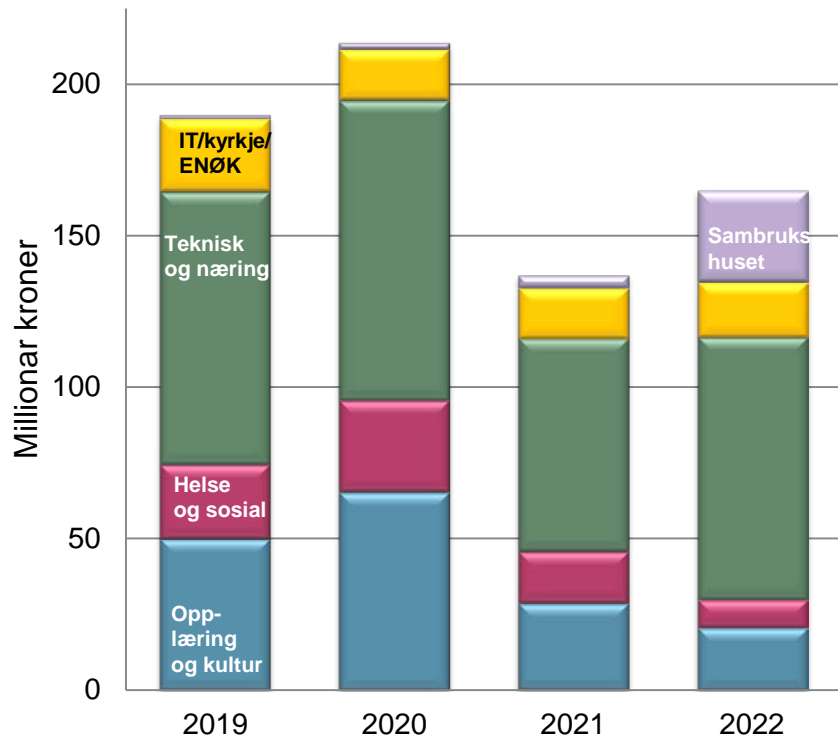
*) Utan salsinntekter frå frigjorte tomter

<u>Teknisk og næring</u>		
Prosjekt	2019	I perioden
Vegar, trafikksikring	12,5 mill kr	66 mill kr
Vatn/avløp/renovasjon	65,3 mill kr	213 mill kr
Industri/bustadområde	4,4 mill kr	42 mill kr
Sentrumsutvikling	2 mill kr	9 mill kr

<u>Andre investeringar</u>		
Prosjekt	Totalkost	Ferdig
Den norske kyrkja	8 mill kr	2019
IT	Ca 8 mill kr/år	
ENØK/energi	6,5 mill kr/år	

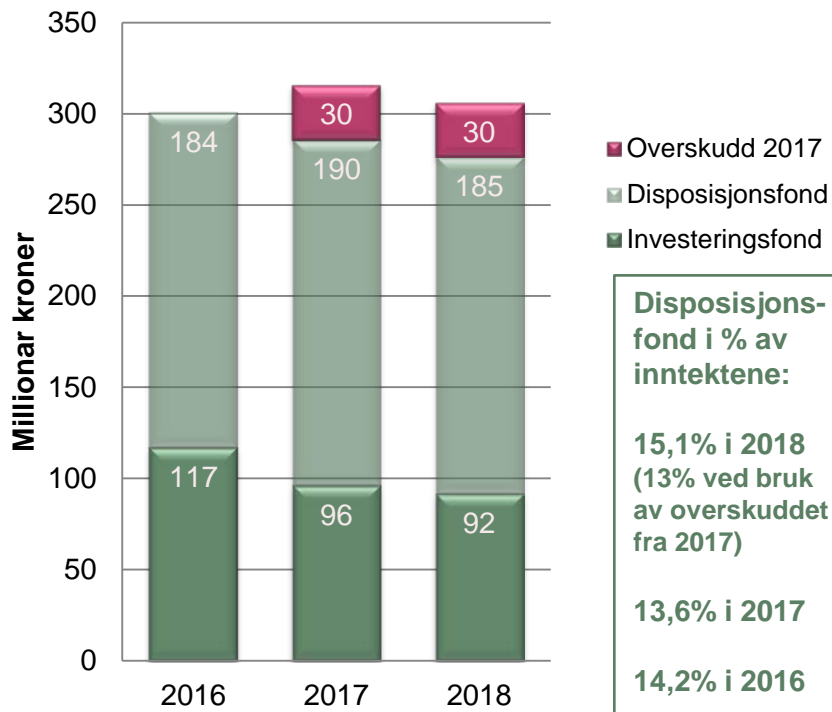
<u>Sambrukshus på Nærbø</u>		
Prosjekt	Totalkost *)	Ferdig
Sambrukshus	270 mill kr	2025?

Investeringsane og korleis dei er finansiert

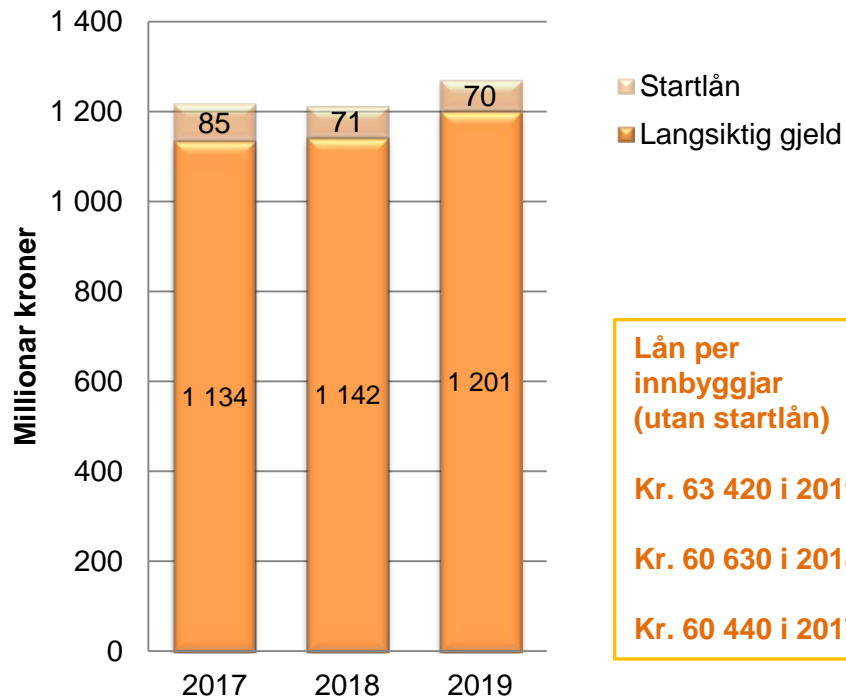

Frå balansen

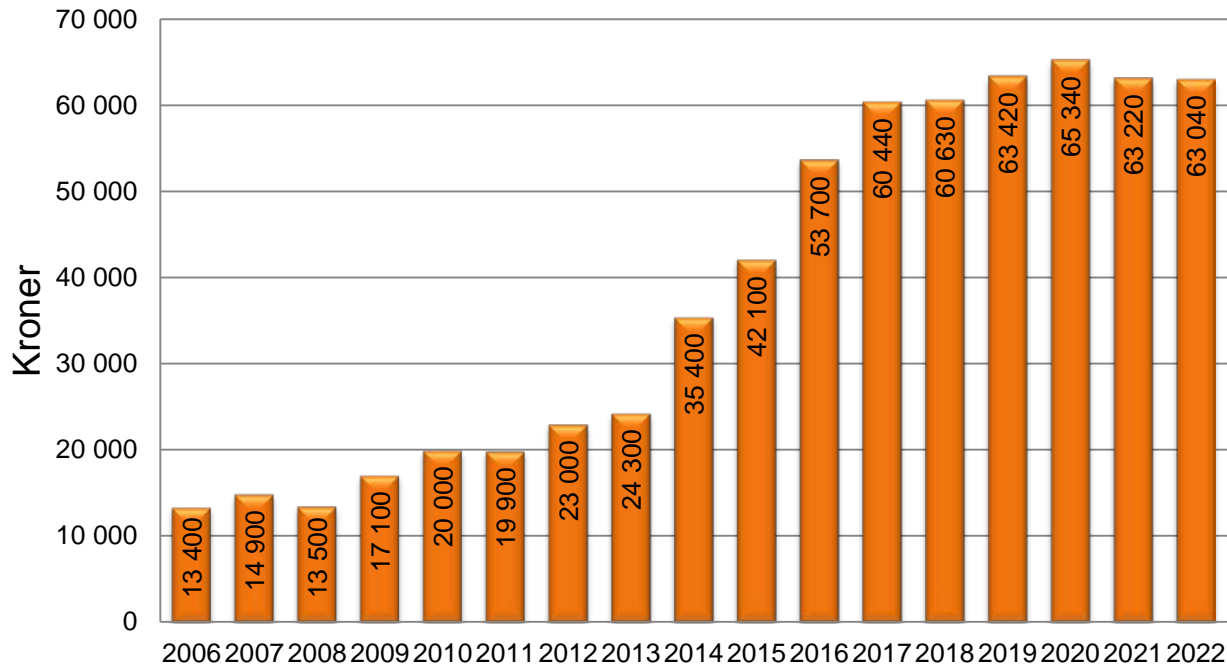
Ubundne fond

Langsiktig lånegjeld 31.12

Langsiktig lånegjeld per innbygger

Høgaste tal på lånegjeld per innbyggjar er kr. 65 340 i 2020.

I ØP 2018-22 var motsvarande kr. 66 050 kr i 2018.

Skatt og rammevilkår

Frå Statsbudsjettet:

- ✓ realvekst i samla inntekter til kommunane i 2019 på er 2,4 mrd. kroner, men mesteparten skal dekke løns- og prisvekst.
- ✓ Skatteøyret blir sett ned frå 11,8 til 11,55%
- ✓ Skatteanslaget for 2018 er sett opp – betre utgangspunkt for 2019.
- ✓ Samla auke for Hå i forhold til 2018 er venta å bli 3,9 %. Dette er litt over løns- og prisveksten og likt anslaget i økonomiplan for 2018-2021.

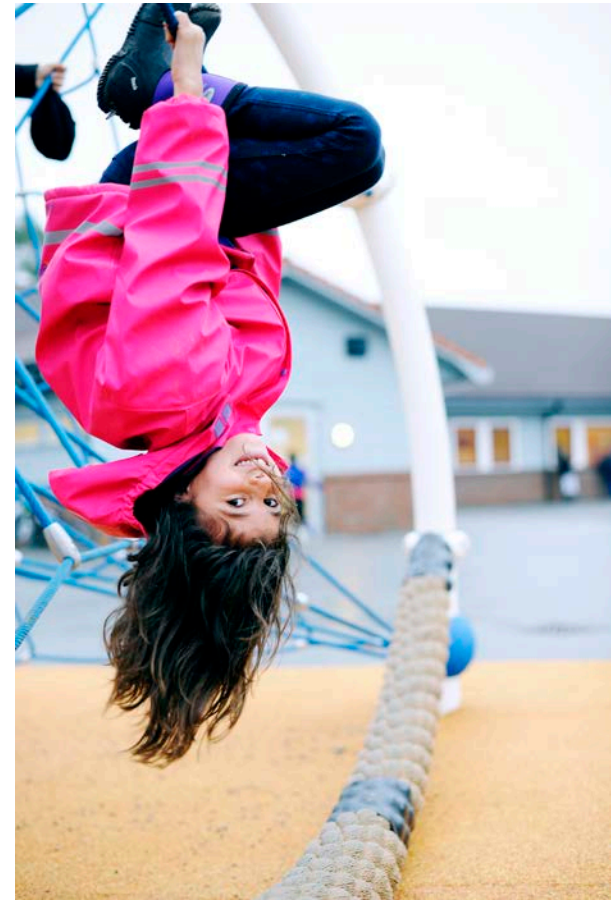
Andre viktige føresetnader

- Løns- og prisvekst som i statsbudsjettet, «deflator» er 2,8%.
- Pensjonskostnader om lag som i budsjett 2018. Utgjør om lag 100 mill. kroner.
- Eigenbetalingar opp med generell prisauke. Høgare auke i gebyr.
- Rentenivået er litt høgare:
 - Betalar meir på lån
 - Får meir rente på innskott
- Avdragstid 25 år på nye lån (uendra)
- Vertskommunetilskottet blir ikkje redusert så fort som vi antok i fjor.

Pst	2019	2020	2021	2022
Bud 19	2,04	2,49	2,92	2,84
Bud 18	1,65	2,15	2,28	

Utryggleik / risiko

- ✓ Utviklinga i arbeidsmarknaden
- ✓ Skatteinngangen: 1% betyr ca. 5 mill. kr. i 2019
- ✓ Rentenivået: 0,2%-poeng endring på lån betyr ca. 1,8 mill. kr. i 2019
- ✓ Sal av bustadtomter har ikkje tatt seg opp – inntektene er redusert og marknaden er usikker
- ✓ Lågare befolkningsvekst
 - ✓ Når skal vi byggje vegar, barnehagar og skular
 - ✓ Skatteinngang
 - ✓ Endringar i tenestetilbod

Krav til innsparing framover

Vi klarte å lukke gapet i 2019 og det gjer utfordringa framover mindre. Men vi må jobbe vidare med framtidsløftet – elles blir gapet 24 mill kroner i 2022

Krav om innsparing		Dei viktigaste årsakene til auke frå året før
2020	10,6 mill. kroner	Fleire lærarar og auka utgifter i barnehage. Heilårsverknad av nytt bufellesskap for funksjonshemma og ny legevakt-ordning. Auka utgifter til heimetenester. Auka utgifter til renter og avdrag på lån.
2021	10,5 mill. kroner	Fleire lærarar og auka utgifter i barnehage. Auka utgifter til renter og avdrag på lån.
2022	2,7 mill. kroner	Auka utgifter til renter og avdrag på lån

Omtale av sektorane

Opplæring og kultur

Drift

- ✓ Lærarnorm
- ✓ Bemanningsnorm og pedagognorm i barnehage
- ✓ Auka dekningsgrad for 1-2 åringar i barnehagane
- ✓ Alle Med i Hå

Investeringar

- ✓ Varhaug skule
- ✓ Brusand barnehage
- ✓ Sambruk mellom kultur og helse på Nærbø

STØRSTE UTFORDRING: AUKA DEKNINGSGRAD FOR 1-2 ÅRINGAR

Helse og sosial

Drift

- ✓ Halde ein etasje på Hå sjukeheim stengt i økonomiplanperioden.
- ✓ 35 personar med psykisk utviklingshemming fyllar 18 år dei næraste 10 åra.
- ✓ Off. phd (doktorgrad) prosjekt skal forske på tenestene våre til personar med psykisk utviklingshemming.
- ✓ Satsing på frivillige. Plan vedtatt.

Investeringar

- ✓ Avlastningsbustad for barn og unge
- ✓ Rehabiliterer Hybelhuset
- ✓ Sambruk mellom helse og kultur på Nærbø
- ✓ Heimtun og større årlig pott til rehabilitering av helsebygg.

STØRSTE UTFORDRING – AUKA BEHOV OG STRAME RAMMER

Tekniske saker og næring

Drift

- ✓ Frivillig tiltak i landbruket
- ✓ Bærekraftig gjødselstrategi
- ✓ Lærlingar på grønt
- ✓ Sentrumsutvikling
- ✓ Utsette styrking brann
- ✓ Auka gebyr sjølvkost

Investeringar

- ✓ Flaumtiltak – Vigrestad
- ✓ Sanering – Varhaug & Nærbø
- ✓ Vassforsyning – Håland - Kviamarka
- ✓ Pytten – bygg for farleg avfall
- ✓ Nærbøparken, trafikksikring og gatelys
- ✓ Brannstasjonane (pålegg frå Arbeidstilsynet)

STØRSTE UTFORDRING – KLIMAENDRINGAR OG SKIFTANDE VÆR

ME LØFTER I LAG